

I. OPIS TECHNICZNY

do PROJEKTU ARCHITEKTONICZNO - BUDOWLANEGO

0. ZAKRES I PODSTAWA OPRACOWANIA.

0.1. Zakres niniejszego opracowania.

Opracowanie stanowi PROJEKT ARCHITEKTONICZNO - BUDOWLANY i obejmuje rozwiązania architektoniczno-budowlane dla planowanej inwestycji.

0.2. Materiały wyjściowe do projektowania:

- zlecenie Inwestora,
- program prac konserwatorskich wykonany przez mgr Ilonę Nałęcką-Czerniawską w 2024 r.,
- wizja lokalna,
- inwentaryzacja budowlana,
- Karta ewidencyjna zabytku, o sygnaturze PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_32_EN.455447 (karta biała),
- Karta ewidencyjna zabytku, o sygnaturze PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_32_EN.455452 (karta zielona),
- inwentaryzacja kościoła z lutego 1975 r. wykonana przez mgr inż. H. Abramską-Pawlinę (z zasobu archiwum WUOZ w Szczecinie),
- projekt odbudowy kościoła w St. Klukomiu z marca 1975 r. wykonany przez mgr inż. H. Abramską-Pawlinę (z zasobu archiwum WUOZ w Szczecinie),
- archiwalne fotografie z 1975 r. (z zasobu archiwum WUOZ w Szczecinie),
- ekspertyza stanu technicznego konstrukcji budynku,
- obowiązujące przepisy dotyczące projektowania,
- obowiązujące przepisy dotyczące ochrony zabytków.

0.3. Symbole przywoływanych w opisie przepisów:

- **UPB** =Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz.U.1994 Nr 89 poz. 414) z późniejszymi zmianami;
- **RWT** =Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity wg Obwieszczenia Ministra Rozwoju i Technologii z 15 kwietnia 2022 r. -Dz.U.2022 poz. 1225) z późniejszymi zmianami;
- **UOZ** =Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i o opiece nad zabytkami (Dz.U.2003 Nr 162 poz. 1568) z późniejszymi zmianami;
- **RPZ** =Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r., w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tekst jednolity wg Obwieszczenia Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z 26 listopada 2020 r. -Dz.U.2021 poz. 81);
- **ROŚ** =Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U.2010, Nr 213, poz. 1397) z późniejszymi zmianami.

1. RODZAJ I KATEGORIA OBIEKTU BUDOWLANEGO BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO.

1.1. Rodzaj obiektu budowlanego.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. (DZ.U. Nr 112, poz. 1316) wraz ze zmianami z 2002 r. (Dz. U. Nr 18, poz. 170) wprowadzającym Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB), kościół zaliczany jest do **klasy 1272**:

- sekcja 1 -obejmująca: budynki,
- dział 12 -obejmujący: budynki niemieszkalne,
- grupa 127 -obejmująca pozostałe budynki niemieszkalne,
- klasa 1273 -obejmująca: budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych.

1.2. Rodzaj obiektu budowlanego.

Zgodnie z przepisami Prawa Budowlanego kościół zaliczany jest do kategorii obiektu: **X**.

1.3. Zakres i adres inwestycji.

RENOWACJA KOŚCIOŁA FILIALNEGO PW. WNIĘBOWSTĄPIENIA PAŃSKIEGO W STARYM KLUKOMIU,
położonego pod adresem 73-231 Stary Klukom (gm. Choszczno),
obejmująca następujące zadania:

- Etap 1.

Wykonanie ceramicznego przykrycia dachowego nad korpusem świątyni, wraz z zabezpieczeniem drewnianej więźby dachowej zabytkowego kościoła, zarówno w części konstrukcyjnej jak i użytkowej. Wykonanie zabezpieczeń przed atakiem drewnojadów oraz wykonanie zabezpieczenie środkami p-poż.

1/I. Prace rozbiórkowe.

1/II. Wykonanie nowych konstrukcji drewnianych (stropów i więźby dachów).

1/III. Wykonanie ceramicznego pokrycia dachów, wraz z montażem opierzeń, rynien i rur spustowych.

1/IV. Impregnacja elementów drewnianych.

- Etap 2.

Prace konserwatorskie i restauratorskie przy elewacjach zewnętrznych wraz drenażem odwadniającym.

2/I. Prace konserwatorskie i restauratorskie przy elewacjach zewnętrznych.

2/II. Odsunięcie odprowadzenia wód deszczowych na teren działki od ścian budynku, poprzez wykonanie drenaży francuskich.

2. ZAMIERZONY SPOSÓB UŻYTKOWANIA, ORAZ PROGRAM UŻYTKOWY OBIEKTU BUDOWLANEGO.

2.1. Rys historyczny.

Pierwsza, pośrednia wzmianka o kościele w Starym Klukomiu pochodzi z 1337 r, kiedy to wymieniono 4 łany należące do miejscowego plebana.

Ewidencjonowany kościół wzniesiony został w 2 poł. XV wieku, pod patronatem rodziny von Benckendorf. Pierwotnie była to świątynia parafialna, która w okresie reformacji włączona została do parafii ewangelickiej w Zamęcie.

Podczas wojny 30-letniej kościół został spalony przez oddział Chorwatów. W 2 poł. XIX wieku dobudowano kamienno ceglana wieżę; być może na miejscu drewnianej lub ryglowej. W owym czasie przepruto nowe otwory okienne i drzwiowe, zamurowano wejście południowe oraz wymieniono więźbę dachową,

Do 1945 r kościół w Starym Klukomiu był filią parafii ewangelickiej w Zamęcie.

Podczas wojny lub bezpośrednio po jej zakończeniu świątynia uległa spaleniu i przez ok. 30 lat była nieużytkowana.

31.12.1973 r. kościół został przekazany parafii rzymsko-katolickiej p.w. Narodzenia NMP w Choszcznie.

W latach 1975-76 odbudowano kościół ze stanu ruiny. Projekt odbudowy opracowała mgr inż H. Abramska-Pawlina. Prace budowlane prowadzono siłami miejscowej społeczności lokalnej. W pierwszej kolejności wzmocniono ściany obwodowe, wykonano więźbę dachową, ułożono stropy, a na końcu wykonano tynki wewnętrzne, ułożono posadzkę oraz zamontowano stolarkę. Wnętrze kościoła zostało wyposażone historycznymi elementami z nieistniejących kościołów powiatu choszczeńskiego: mensa ołtarzowa z Choszczna, oraz ławki ze świetlicy protestanckiej. Obecnie pozostała tylko mensa ołtarzowa -ławki zastąpiono współczesnymi.

Dnia 19.04.1976 r. kościół został poświęcony jako świątynia rzymsko-katolicka p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego.

W 1985 r kościół w Starym Klukomiu przyłączony został do parafii p.w. Błogosławionej Królowej Jadwigi w Choszcznie.

2.2. Obecny sposób użytkowania budynku.

Obecnie budynek jest użytkowany jako kościół filialny należący do parafii wyznania rzymsko-katolickiego pw. Świętej Jadwigi Królowej w Choszcznie.

Dla wiernych udostępniona jest kruchta, oraz nawa kościoła. Część stanowiąca prezbiterium skupia centrum każdej sprawowanej w obiekcie liturgii.

Wydzielona z przestrzeni nawy zakrystia pełni funkcję pomocniczą: pomieszczenie dla księży i ewentualnie

ministrantów.

2.3. Zamierzony sposób użytkowania budynku.

Zamierzony sposób użytkowania budynku nie ulegnie zmianie.

3. UKŁAD PRZESTRZENNY ORAZ FORMA ARCHITEKTONICZNA OBIEKTU BUDOWLANEGO, W TYM JEGO WYGLĄD ZEWNĘTRZNY Z UWZGLĘDNIENIEM CHARAKTERYSTYCZNYCH WYROBÓW WYKOŃCZENIOWYCH I KOLORYSTYKI ELEWACJI.

3.1. Stan istniejący.

a) Położenie.

Kościół filialny p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego posadowiony jest pośrodku wsi Stary Klukom, przy rozwidleniu dróg, na śródmiejowym placu. Działka stanowiąca dawny cmentarz przykościelny (obecnie brak jakichkolwiek śladów zewnętrznych cmentarza) niewielka, wieloboczna, otwarta -częściowo tylko wygradzona od strony podwórza dawnego folwarku (od południa), obsadzona zwartymi szpalerami kasztanowców.

Kościół usytuowany w południowej części działki, zorientowany na osi W-E, stanowi jedyny element kompozycji architektonicznej. Po północnej stronie kościoła ustawiony jest drewniany krzyż misyjny.

b) Rzut budynku.

Kościół założony został na rzucie prostokąta, zorientowanego na osi W-E, o wymiarach 1680 x 1045 cm. Do zachodniej ściany szczytowej dostawiona jest wieża, wzniesiona na planie prostokąta, zorientowanego na osi N-S, o wymiarach 500 x 376 cm. Do północnej ściany wieży przylega niewielka przybudówka, założona na planie nieregularnego pięcioboku, o wymiarach zewnętrznych 180 x 132 x 68 cm.

Jedynie wejście do wnętrza świątyni umieszczone jest w zachodniej ścianie wieży; pierwotnie sala kościelna dostępna była od południa.

c) Bryła budynku.

Kościół w Starym Klukomiu jest obiektem trzybryłowym, składającym się z:

- Korpusu nawowego.

- Korpus ma formę leżącego prostopadłościanu, nakrytego wysokim dachem 2-spadowym;
- Wysokość całkowita korpusu nawowego wynosi ok. 1000 cm. Jest to obiekt parterowy (sala o wysokości 470 cm), niepodpiwniczony (bez krypty grzebalnej), z jednoprzestrzennym poddaszem.

- Wieży.

- Wieża jest w kształcie stojącego prostopadłościanu, nakrytego daszkiem 2-spadowym (pierwotnie w dachu wyprowadzona była sygnaturka, zwieńczona ostrosłupową iglicą);
- Wysokość całkowita trzykondygnacyjnej wieży wynosi ok. 1780 cm.

- Przybudówki.

- Przybudówka ma formę nieregularnego graniastostupa, zwieńczonego trzyspadowym daszkiem,
- Przybudówka jest niewielkim, parterowym obiektem o wysokości ok. 620 cm.

d) Elewacje budynku.

Kościół w Starym Klukomiu jest niewielką, XVI-wieczną gotycką Świątynią salową, bez architektonicznie wyodrębnionego prezbiterium, z XIX-wieczną (neogotycką) wieżą przy szczycie zachodnim.

Elewacje ścian długich korpusu nawowego są 5-osiowe (pierwotnie 3-osiowe), symetryczne, zaakcentowane jedynie fakturą i wątkiem muru kamiennego, skonstrastowanego z ceglanyimi obramieniami okiennymi i blendami. Elewacja wschodnia pierwotnie 2-osiowa (obecnie otwory zablendowane), z ozdobnie opracowanym szczytem, którego kompozycja opiera się na zestopniowanym układzie ceglanych lizen i tynkowanych blend. W szczycie zachodnim wyprowadzona ceglana, schodkowa attyka.

Masywna, trzykondygnacyjna wieża ukształtowana została z użyciem neogotyckich form stylowych. Elewacje przeciwległe o symetrycznym podziale (w obrębie poszczególnych kondygnacji), zaakcentowane rytmicznie rozmieszczonymi otworami okiennymi, schodkowymi gzymsami, fryzami. Szczyty dachu wieży rozwiązane na polu trójkąta, z ostrołukową blendą, okrągłymi otworami na tarcze zegara wieżowego i sterczynkami. Portal drzwiowy o uskokowej formie, opracowany cegłą ceramiczną i zwieńczony ostrołukowym nadprożem.

Elewacje przybudówki 1-osiowe z ceglanyim licem ścian obwodowych.

e) Układ przestrzenno-funkcjonalny wewnątrz budynku.

- Wejście do budynku.

Kościół posiada jedno wejście w formie portalu usytuowanego w wieży, w elewacji zachodniej. Pierwotnie sala kościelna dostępna była od południa, co jest widoczne na elewacji południowej (zamurowane wejście).

- Wnętrze kościoła w poziomie przyziemia.

Wnętrze kościoła w poziomie przyziemia, składa się z:

- **kruchty**

Kruchta znajduje się w przyziemiu wieży. Stanowi przejście pomiędzy wejściem z zewnątrz a salą kościelną. Między kruchtą a salą kościelną jest różnica wysokości 29 cm (dwa stopnie w dół).

Z kruchty prowadzą także drzwi do bocznej przybudówki, w której są umiejscowione schody prowadzące na wieżę i poddasze ponad nawą.

- **sali kościelnej**

Sala kościelna położona jest w korpusie nawowym. Jej część stanowi - przy szczycie wschodnim - prezbiterium (poza różnicą wysokości posadzki nie jest w inny sposób wydzielone z sali kościelnej), oraz wydzielona ścianami zakrystia (w narożniku południowo-zachodnim). Posadzka prezbiterium wyniesiona jest 38 cm powyżej posadzki sali kościelnej (dwa stopnie). Kościół nie posiada tzw. chóru (empory muzycznej)

- **schodów**

schody umiejscowione są w przybudówce i prowadzą z kruchty na nieużytkowe poddasze i wieżę kościoła.

- Wnętrze kościoła w poziomie poddasza i wieży.

Wnętrze kościoła w poziomach powyżej przyziemia, składa się z:

- **poddasza nieużytkowego nad salą kościelną**

Poddasze znajduje się ponad salą kościelną pod dwuspadowym dachem. Dostęp poprzez schody prowadzące z kruchty z poziomu przyziemia.

Z poddasza poprzez schody i ostrołukowy otwór jest wejście do pomieszczenia dawnej dzwonnicy (dolny poziom), które jest już położone w obrębie wieży.

- **dawnej dzwonnicy (dolny poziom) -obecnie powierzchnia nieużytkowa**

Pomieszczenie znajduje się w obrębie wieży, nad kruchtą. Najprawdopodobniej stanowiło ono, lub miało stanowić dolny poziom dzwonnicy skąd mógł być dostęp do sznurów za pomocą których wprowadza się dzwon (dzwony) w ruch. Prawdopodobnie na tym poziomie zwiślały również sznury od obciążników zegara wieżowego i mogły być z tego miejsca obsługiwane.

Z pomieszczenia jest wejście po drabinie do pomieszczenia danej dzwonnicy (górny poziom). Obecnie drabina jest w złym stanie technicznym, uniemożliwiającym dostęp do pomieszczenia powyżej.

- **dawnej dzwonnicy (górny poziom) -obecnie powierzchnia nieużytkowa**

Pomieszczenie znajduje się w obrębie wieży. Najprawdopodobniej w nim wisiały, lub miały wisieć dzwony (dzwon). Do pomieszczenia poprzez otwór w stropie jest wejście po drabinie. Obecnie brak dostępu z uwagi na bardzo zły stan techniczny drabiny i stropu pomieszczenia.

Z tego poziomu prowadzi wejście -również po drabinie- do pomieszczenia dawnej maszynowni zegara wieżowego.

- **dawnej maszynowni zegara wieżowego -obecnie powierzchnia nieużytkowa**

Jest to już ostatni poziom wieży, położony pod dwuspadowym jej zadaszeniem. Najprawdopodobniej na tym poziomie znajdował się, lub miał się znajdować werk zegara wieżowego. Dwa okrągłe otwory w południowym i północnym szczycie wieży mogły mieścić tarcze zegara, do których od mechanizmu napędu wyprowadzone były pędnie. Niewykluczone, że werk zegara zaopatrzony był również w mechanizm bicia z wykorzystaniem dzwonu (dzwonów) lub własnego gongu.

Obecnie ze względu na zły stan techniczny drabiny i stropu, pomieszczenie to również pozostaje niedostępne.

3.2. Stan projektowany.

Położenie, rzut, bryła, elewacje i układ przestrzenno-funkcjonalny budynku kościoła pozostają bez zmian.

3a. SPOSÓB DOSTOSOWANIA OBIEKTU BUDOWLANEGO DO WARUNKÓW WYNIKAJĄCYCH Z WYMAGANYCH PRZEPISAMI SZCZEGÓLNYMI POZWOLEŃ, UZGODNIEŃ LUB OPINII INNYCH ORGANÓW, LUB USTALEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO,

ALBO DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY, ALBO UCHWAŁY O USTALENIU LOKALIZACJI INWESTYCJI.**3a.1. Warunki wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, oraz dóbr kultury współczesnej.**

Planowana inwestycja dotyczy budynku kościoła ujętego w Rejestrze Zabytków od 15.07.1958r., obecnie pod wznowionym numerem A-928, na podstawie decyzji z dnia 30.09.2011r.

Z powyższych względów inwestycji wymaga uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie robót przy zabytku. Jej uzyskanie jest wymagane przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.

4. CHARAKTERYSTYCZNE PARAMETRY OBIEKTU BUDOWLANEGO.**4.1. Charakterystyczne parametry techniczne budynku w stanie istniejącym.**

Powierzchnia użytkowa:	241,26 m²
Powierzchnia zabudowy:	198,24 m²
Kubatura:	ok. 1580 m³
Liczba kondygnacji:	1 kondygnacja użytkowa nadziemna + 3 kondygnacje nieużytkowe (+ 1 kondygnacja nieużytkowa nad korpusem i w wieży, oraz: +2 pozostałe kondygnacje nieużytkowe tylko w wieży)
Wysokość do kalenicy: (mierzona od poziomu terenu przy wejściu do budynku)	9,79 m (dach główny) 17,49 m (dach wieży)
Wysokość szczytu elewacji: (mierzona od poziomu terenu przy wejściu do budynku)	17,59 m
Wysokość określona zgodnie z §6 RWT* służąca przyporządkowaniu budynkowi wymagań zawartych w RWT*: (mierzona od poziomu terenu przy najniższym wejściu do budynku, do góry najwyżej położonego stropu)	14,32 m
Zaliczenie budynku do grupy wysokości zgodnie z §8 RWT*:	SW -budynek średniowysoki
Długość budynku (oś wschód-zachód):	20,56 m
Szerokość budynku (oś północ-południe):	10,45 m

(*) -symbol opisany w pkt. 0.4 niniejszego opisu

4.2. Charakterystyczne parametry techniczne budynku po dokonaniu projektowanych zmian.

Charakterystyczne parametry techniczne nie ulegną zmianie.

5. OPINIA GEOTECHNICZNA, ORAZ INFORMACJA O SPOSOBIE POSADOWIENIA OBIEKTU BUDOWLANEGO.

Na terenie bezpośrednio przylegającym do przedmiotowej inwestycji nie znaleziono istniejących udokumentowanych otworów geologicznych badawczych. Makroskopowa ocena stanu technicznego ścian budynku nie wykazuje nowych pęknięć ani zarysowań powstałych już po jego odbudowie w latach 70-tych XX w., co pozwala ocenić pozytywnie stabilność jego posadowienia.

6. LICZBA LOKALI MIESZKALNYCH I UŻYTKOWYCH.

Budynek nie zawiera ani nie będzie zawierał żadnego lokalu mieszkalnego ani użytkowego.

7. LICZBA LOKALI MIESZKALNYCH DOSTĘPNYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Nie dotyczy -obiekt nie jest budynkiem mieszkalnym.

8. OPIS ZAPEWNIENIA NIEZBĘDNYCH WARUNKÓW DO KORZYSTANIA Z BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE, W TYM OSOBY STARSZE.

Poniżej przedstawiony zakres przedstawia różne zakresy niepełnosprawności, za wyjątkiem kobiet ciężarnych wszystkie pozostałe stanowią upośledzenia, którymi mogą być dotknięte osoby młode, ale są również

charakterystyczne dla osób wchodzących w starość. Analiza zakresu niepełnosprawności nie dotyczy prowadzących obiekt osób duchownych.

Zakres niepełnosprawności		Zakres dostępności obiektu
	osoby z ograniczeniami w poruszaniu się	Obiekt jest dostępny, ale zaleca się asystę osoby zdrowej. Szczegółnej uwadze poleca się różnice wysokości i stopnie w wejściu oraz między kruchtą a nawą.
	osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich	Brak dostępu. Dojście zewnętrzne (trawnik) praktycznie uniemożliwia poruszanie się wózkiem. W drzwiach głównych różnica wysokości (stopień o wys. 10 cm). Pomiedzy kruchtą a nawą kolejna różnica wysokości (dwa stopnie o wys. ok. 15 cm)
	osoby słabo widzące	Obiekt jest dostępny, ale zaleca się asystę opiekuna tej osoby. (ze względu na zabytkowy charakter obiektu nie można wprowadzić kontrastowego wyróżnienia wizualnego przestrzeni). Szczegółnej uwadze poleca się różnice wysokości i stopnie w wejściu oraz między kruchtą a nawą.
	osoby niewidome	Obiekt jest dostępny, ale zaleca się asystę opiekuna tej osoby. Szczegółnej uwadze poleca się różnice wysokości i stopnie w wejściu oraz między kruchtą a nawą.
	osoby słabo słyszące	Brak ograniczeń dostępności.
	osoby głuche	Brak ograniczeń dostępności.
	kobiety ciężarne	Brak ograniczeń dostępności.
	osoby mające problemy komunikacyjne i społeczne, lub psychiczne	Obiekt jest dostępny, ale zaleca się asystę opiekuna tej osoby.

Przeanalizowano jedynie dostępność pomieszczeń ogólnodostępnych.

W przypadku osób, które mimo wszystko nie są w stanie przyjść do budynku kościoła, prowadzące obiekt osoby duchowne zapewniają dostęp do świadczeń sakramentalnych i ich posługi duszpasterskiej poprzez osobiste odwiedziny w domach takich osób, na życzenie tych chorób albo osób im najbliższych.

9. PARAMETRY TECHNICZNE OBIEKTU BUDOWLANEGO CHARAKTERYZUJĄCE WPŁYW NA ŚRODOWISKO I JEGO WYKORZYSTANIE ORAZ NA ZDROWIE LUDZI I OBIEKTY SĄSIEDNIE.

9.1. Analiza pod względem zapotrzebowania i jakości wody oraz ilości, jakości i sposobu odprowadzania ścieków oraz wód opadowych.

Wody opadowe z dachów budynku są obecnie odprowadzane na przyległy do obiektu teren. Odprowadzenie wód opadowych zostanie w obrębie działki inwestycyjnej odsunięte od ścian budynku za pomocą tzw. drenaży francuskich (wg PT Instalacji Sanitarnych).

Obiekt obecnie nie wytwarza ścieków sanitarnych i nie planuje się żadnych zmian w tym zakresie.

Realizacja inwestycji nie będzie miała negatywnego wpływu na stan środowiska naturalnego, nie naruszy interesu prawnego osób trzecich, ani nie spowoduje pogorszenia warunków użytkowania sąsiednich nieruchomości w wyżej wymienionym zakresie.

9.2. Analiza pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych, w tym zapachów, pyłowych i płynnych, z podaniem ich rodzaju, ilości i zasięgu rozprzestrzeniania się.

Planowana inwestycja nie wiąże się z powstaniem emisji zanieczyszczeń gazowych, zapachów ani zanieczyszczeń pyłowych i płynnych.

Realizacja inwestycji nie będzie miała negatywnego wpływu na stan środowiska naturalnego, nie naruszy interesu prawnego osób trzecich, ani nie spowoduje pogorszenia warunków użytkowania sąsiednich nieruchomości w wyżej wymienionym zakresie.

9.3. Analiza pod względem rodzaju i ilości wytwarzanych odpadów.

W wyniku planowanej inwestycji rodzaj i ilość wytwarzanych odpadów nie ulegają zmianie.

Realizacja inwestycji nie naruszy interesu prawnego osób trzecich, ani nie spowoduje pogorszenia warunków użytkowania sąsiednich nieruchomości w powyższym zakresie.

9.4. Analiza pod względem właściwości akustycznych, oraz emisji drgań, a także promieniowania, w szczególności jonizującego, pola elektromagnetycznego i innych zakłóceń, z podaniem odpowiednich parametrów tych czynników i zasięgu ich rozprzestrzeniania się.

Obiekt budowlany nie jest i nie będzie źródłem żadnych hałasów, drgań, wibracji, zakłóceń elektrycznych, pola elektromagnetycznego ani promieniowania.

Realizacja inwestycji nie będzie miała negatywnego wpływu na stan środowiska naturalnego, nie naruszy interesu prawnego osób trzecich, ani nie spowoduje pogorszenia warunków użytkowania sąsiednich nieruchomości w wyżej wymienionym zakresie.

9.5. Analiza pod względem wpływu na istniejący drzewostan, powierzchnię ziemi, w tym glebę, wody powierzchniowe i podziemne.

Projektowana inwestycja nie będzie miała wpływu na istniejący drzewostan, powierzchnię ziemi, glebę, ani na wody powierzchniowe i podziemne.

Realizacja inwestycji nie będzie miała negatywnego wpływu na stan środowiska naturalnego, nie naruszy interesu prawnego osób trzecich, ani nie spowoduje pogorszenia warunków użytkowania sąsiednich nieruchomości w wyżej wymienionym zakresie.

10. ANALIZA TECHNICZNYCH, ŚRODOWISKOWYCH I EKONOMICZNYCH MOŻLIWOŚCI REALIZACJI WYSOCE WYDAJNYCH SYSTEMÓW ALTERNATYWNYCH ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ I CIEPŁO.

Nie dotyczy -obiekt nie jest budynkiem ogrzewanym.

11. ANALIZA TECHNICZNYCH I EKONOMICZNYCH MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA URZĄDZEŃ, KTÓRE REGULUJĄ TEMPERATURĘ ODDZIELNIE W POSZCZEGÓLNYCH POMIESZCZENIACH LUB W WYZNACZONEJ STREFIE OGRZEWANEJ.

Nie dotyczy -obiekt nie jest budynkiem ogrzewanym.

12. INFORMACJA O ZASADNICZYCH ELEMENTACH WYPOSAŻENIA BUDOWLANO - INSTALACYJNEGO, ZAPEWNIAJĄCYCH UŻYTKOWANIE OBIEKTU BUDOWLANEGO ZGODNIE Z PRZEZNACZENIEM.**12.1. Stan istniejący.****a) Istniejące elementy budowlane budynku.****• Posadowienie.**

Korpus nawowy osadzony na kamiennych ławach fundamentowych, bez architektonicznie wyodrębnionego cokolu, za wyjątkiem olbrzymich głazów narzutowych ułożonych pod narożnikami. Wieża i przybudówka osadzone na kamienno-ceglanym cokole, o wysokości 20-50 cm nad poziomem gruntu.

• Ściany.

obwodowe korpusu nawowego murowane z nieobrobionych kamieni polnych, spojonych zaprawą wapienną z ceramicznym tłuczniem; Ściany w przyziemiu o przekroju ok. 110 cm. Otwory okienne, szczyty, narożniki i korony murów opracowane są cegłą ceramiczną; najstarsza cegła (gotycka) umieszczona jest w zabliendowanych otworach okiennych i drzwiowych oraz w narożnikach budynku. Od zewnątrz ściany są nietynkowane (z grubymi spoinami cementowo-wapiennymi), zaś od wewnątrz tynkowane na gładko i bielone. Ścianka wydzielająca zakrystię (wtórna) murowana, tynkowana na gładko i bielona.

Ściany wieży wykonane z cegły ceramicznej, o krzyżowym wątku muru, licowane w obrębie parteru kamieniem łamanym o rzędowym układzie budulca; Ściany w przyziemiu o przekroju ok. 80 cm. Od zewnątrz ściany nietynkowane (starannie spoinowane); od środka tynkowane na gładko jedynie w obrębie przyziemia.

Ściany przybudówki (schodów) również murowane z cegły ceramicznej, nietynkowane, o przekroju ok. 40 cm.

• Nadproża.

- okienne: ostrołukowe (neogotyckie), ceglane; na ścianach zachowane odcinkowe (łukowe) nadproża

ceglane zamurowanych otworów.

- drzwiowe: ostrołukowe, wielouskokowe nadproże portalu wejściowego w elewacji zachodniej z cegły ceramicznej.

- Stropy.

Stropy drewniane wtórne, wykonane w czasie odbudowy kościoła w I. 70-tych XX w.

Sala kościelna i przyziemie wieży nakryte stropem drewnianym belkowym, z deskowym pułapem utrzymanym w naturalnym kolorze drewna. Belki stropowe (okrągłaki) stężone od strony strychu wzdłużnymi przejmami. Na wyższych kondygnacjach wieży stropy belkowe nagie.

- Kominy.

Komin murowany dostawiony od zewnątrz do ściany wschodniej elewacji (prawdopodobnie w I poł. XX w.), nieczynny. Komin był częścią systemu ogrzewczego (obecnie brak).

- Posadzki.

W obrębie sali kościelnej (w przejściach), zakrystii i kruchty występuje posadzka z płytek ceramicznych; w prezbiterium i pod rzędami ławek posadzka z płytek ceramicznych.

Schody na poddasze -ceglane.

Poddasze nad salą kościelną -brak posadzki.

Poziomy wieży powyżej przyziemia -posadzka z desek. (w złym stanie technicznym).

- Schody wewnętrzne, drabiny.

- schody z kruchty na poddasze i dolny poziom dawnej dzwonnicy w wieży: umieszczone w obrębie przybudówki - ceglane, zabiegowe.

- wyższe kondygnacje wieży -wejścia wykonane w postaci dostawianych drabin drewnianych (obecnie brak dostępu z uwagi na zły stan techniczny).

- Wieżba dachowa.

Wieżba wtórna, wykonana w czasie odbudowy kościoła w I. 70-tych XX w.

Nad korpusem nawowym występuje konstrukcja krokwiowo-jętkowa; stopy krokwi osadzone są w belkach stropowych, z nabitymi od zewnątrz krótkimi przypustnicami. Elementy wieżby dachowej wykonane z desek o przekrojach 5 x 15 cm, łączone gwoźdźmi i śrubami.

Dach wieży o konstrukcji krokwiowej, wykonanej również z desek, stężony ukośnymi (metalowymi) ściągamami.

Nad przybudówką występuje konstrukcja krokwiowo-płatwiowa..

- Pokrycie dachowe.

Pokrycie dachu zarówno nad nawą jak i nad wieżą, oraz przybudówką stanowi blacha cynkowa, malowana farbą antykorozyjną w kolorze czerwonym.

- Rynny, rury spustowe i obróbki blacharskie.

Wykonane z blachy cynkowej, malowanej farbą antykorozyjną w kolorze czerwonym.

- Stołarka okienna.

Stołarka okienna wtórna, wykonana w czasie odbudowy kościoła w I. 70-tych XX w.

Okna osadzone w historycznie przekształconych (XIX-wiecznych) otworach. Przeszklenie z szybek fakturowych, o metalowych (stałych) ramach. Otwory okienne w formie wysokich (stojących) prostokątów, zwieńczonych ostrołukowymi nadprożami i rozglifione do środka. Pierwotnie wewnątrz kościoła doświetlały niewielkie okna, o luźnym rytmie rozmieszczenia.

W obrębie wieży i przybudówki występują również stałe okna o metalowych ramach, osadzone w prostokątnych (wąskich) otworach, zwieńczonych ostro- lub pełnołukowymi nadprożami..

- Stołarka drzwiowa.

Stołarka drzwiowa wtórna, wykonana w czasie odbudowy kościoła w I. 70-tych XX w.

Drzwi frontowe (w zachodniej ścianie wieży) dwuskrzydłowe, ramowoklepkowe (dwuwarstwowe), zawieszone na trzpieniowych zawiasach; otwór drzwiowy opracowany uskokowym, ceglanym portalem z ostrołukowym nadprożem. Pierwotnie otwór drzwiowy umieszczony był pośrodku ściany południowej korpusu nawowego; obecnie zablendowany z czytelnym obrysem ostrołukowego, ceglanego nadproża.

Między kruchtą i nawą zachowany pierwotny otwór drzwiowy; bez stolarki.

Drzwi do przybudówki nowe, 1-skrzydłowe, płycinowe.

Wejście do zakrystii -otwór drzwiowy bez stolarki.

b) Istniejące podłączenia budynku do infrastruktury technicznej zewnętrznej.

Budynek jest podłączony do następujących mediów:

- przyłączy elektryczne napowietrzne,

c) Istniejące elementy w zakresie infrastruktury technicznej wewnętrznej.

• Instalacje elektryczne.

Budynek jest wyposażony w instalację elektryczną: gniazd i oświetlenia, również jest instalacja nagłośnienia.

• Instalacja odgromowa.

Budynek jest pozbawiony instalacji odgromowej.

• Instalacja wodna i kanalizacyjna.

Budynek pozbawiony jest instalacji wodnej i kanalizacji sanitarnej.

• Odprowadzenie wód deszczowych.

Odprowadzenie wód deszczowych z dachów za pomocą rynien i rurami spustowymi na przyległy do budynku teren.

• Instalacja ogrzewcza.

Budynek nie posiada instalacji ogrzewczej. W sali kościelnej ustawiona jest zasilana gazem z butli nagrzewnica, uruchamiana w okresie zimowym.

• Instalacja gazowa.

Budynek nie posiada instalacji gazowej.

• Instalacje przeciwpożarowe.

Budynek nie posiada instalacji przeciwpożarowych.

c) Istniejące elementy w zakresie stałego wyposażenia obiektu.

• Wyposażenie historyczne.

Wyposażenie historyczne stanowi mensa ołtarzowa pochodząca z Choszczna: drewniana skrzynia, flankowana stylizowanymi półkolumnami, z rodzajową płaskorzeźbą od frontu.

• Wyposażenie współczesne.

Wyposażenie współczesne stanowi m.in. nowy ołtarz, który w prezbiterium zastąpił historyczną mensę starego ołtarza, sedilia, ławki w sali kościelnej, konfesjonał, meblowanie zakrystii, klęczniki.

12.2. Stan projektowany.

• Posadowienie.

Nie przewiduje się ingerencji w posadowienie budynku.

• Ściany.

Nie przewiduje się ingerencji w ściany od wewnątrz. Od zewnątrz projektuje się remont wraz z koniecznymi naprawami, oraz naprawą i ewentualną, częściową wymianą spoin między ceglami lub kamieniem.

• Nadproża.

Do pozostawienia bez zmian. Ewentualne konieczne naprawy -do podjęcia decyzji w toku wykonywanych robót w ramach nadzorów projektowych i konserwatorskich.

• Stropy.

Do wymiany na nowe, również drewniane, wg PT Konstrukcji.

• Kominy.

Nieczynny komin murowany dostawiony od zewnątrz do ściany wschodniej elewacji (wykonany prawdopodobnie w I poł. XX w.) -do rozbiórki w celu odsłonięcia elewacji wschodniej w całości i wydobywania pełni jej waloru architektonicznego.

• Posadzki.

W obrębie sali kościelnej (w przejściach), zakrystii i kruchty -istniejąca posadzka do pozostawienia (na tym

etapie inwestycji). W przyszłości zalecana przebudowa stopni w prezbiterium i wykonanie dylatacji obwodowej wzdłuż ścian zewnętrznych.

Schody na poddasze -ceglane -do pozostawienia.

Poddasze nad salą kościelną, oraz dolny poziom dawnej dzwonnicy -deskowanie w ramach wykonywania nowego stropu wg PT Konstrukcji. W przyszłości zalecane wprowadzenie izolacji termicznej i wykonanie warstw posadzkowych z płyt jastrychowych, ogniodpornych i wykończenie wykładziną.

Poziomy wieży powyżej przyziemia -posadzka z desek - deski w ramach wykonywania nowego stropu wg PT Konstrukcji .

- Schody wewnętrzne, drabiny.

- schody murowane z kruchty na poddasze -przy obecnej inwestycji pozostawia się bez zmian.

- drabiny drewniane na wyższe poziomy wieży -do wymiany na nowe.

- Wieżba dachowa.

Do wymiany na nową, również drewnianą, wg PT Konstrukcji.

- Pokrycie dachowe.

Po wymianie wieżby dachowej -projektowane nowe pokrycie z dachówki ceramicznej karpiówki układanej w koronkę (na wszystkich dachach: nad korpusem, nad przybudówką i na wieży).

- Rynny, rury spustowe i obróbki blacharskie.

Do wymiany. Nowe rynny, rury spustowe i obróbki blacharskie -z blachy tytanowo-cynkowej w kolorze naturalnym.

- Stolarka okienna.

Do pozostawienia bez zmian.

- Stolarka drzwiowa.

Do pozostawienia bez zmian.

b) Podłączenia budynku do infrastruktury technicznej zewnętrznej -stan projektowany.

Nie przewiduje się wykonywania nowych podłączeń do infrastruktury technicznej zewnętrznej.

c) Elementy w zakresie infrastruktury technicznej wewnętrznej -stan projektowany.

- Instalacje elektryczne.

Instalacja elektryczna oświetlenia sali kościelnej z istniejącego stropu -do przywrócenia na pierwotne miejsce po zakończeniu wymiany stropu zgodnie z PT Konstrukcji.

- Instalacja odgromowa.

Należy wykonać instalację odgromową zgodnie z PT Instalacji Elektrycznych.

- Odprowadzenie wód deszczowych.

Odprowadzenie wód deszczowych na teren, należy za pomocą tzw. drenaży francuskich odsunąć od ścian obiektu (wg PT Instalacji Sanitarnych).

- Instalacja sanitarne pozostałe (kanalizacja sanitarna, wodociąg, zaopatrzenie w gaz).

Nie przewiduje się umieszczenia takich instalacji.

- Instalacje przeciwpożarowe.

Zamierzenie inwestycyjne nie obejmuje na tym etapie prac wykonania instalacji przeciwpożarowych. Zaleca się w przyszłości wykonanie instalacji szybkiego wykrywania pożaru.

d) Elementy w zakresie stałego wyposażenia obiektu -stan projektowany.

- Wyposażenie historyczne.

Będzie konieczne czasowe przemieszczenie i zabezpieczenie historycznej mensy ołtarzowej na czas przeprowadzania prac remontowych nad nawą -rekomendowane przemieszczenie poza budynek kościoła, do pomieszczenia, w którym będą panowały podobne warunki klimatyczne (temperatura i wilgotność powietrza) jak w obecnej lokalizacji. Przy przemieszczaniu należy również zadbać o odpowiednie warunki klimatyczne na terenie otwartym (na zewnątrz budynków).

- Wyposażenie współczesne.

Będzie konieczne czasowe przemieszczenie i zabezpieczenie na czas przeprowadzania prac remontowych nad nawą -rekomendowane przemieszczenie poza budynek kościoła.

Po zakończeniu prac remontowych w budynku kościoła należy ławki umieścić z powrotem w ich stałej lokalizacji.

12a. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.

Niniejszy zakres prac należy uzupełnić po wykonaniu odkrywek i badań i systematycznie uzupełniać i korygować w miarę postępu prac konserwatorskich. Działania dodatkowe wynikłe w trakcie prac konserwatorskich, nie ujęte w niniejszym programie, powinny być rozstrzygnięte przez komisję z udziałem służb konserwatorskich, projektantów, kierowników robót i inspektorów nadzoru. Przed rozpoczęciem prac należy wykonać dokumentację fotograficzną stanu zachowania wszystkich elementów. Wszystkie etapy prac powinny być dokumentowane fotograficznie i opisowo.

Podczas prac należy stosować materiały wiodących firm konserwatorskich. Stosowane materiały i technologie muszą spełniać wymagania techniczne, normowe, estetyczne i użytkowe, posiadać stosowane atesty, aprobaty, certyfikaty zgodnie z obowiązującymi przepisami. Po zakończeniu poszczególnych etapów prac należy sporządzać dokumentację powykonawczą.

12a.1. PRZEMIESZCZANIE WYPOSAŻENIA KOŚCIOŁA W CELU ZABEZPIECZENIA NA CZAS PRAC W BUDYNKU.

Konieczne będzie czasowe przemieszczenie elementów wyposażenia wnętrza i zabezpieczenie na czas przeprowadzania prac remontowych nad nawą -rekomendowane przemieszczenie poza budynek kościoła. Elementy zabytkowe należy przenieść do pomieszczenia, w którym będą panowały podobne warunki klimatyczne (temperatura i wilgotność powietrza) jak w obecnej lokalizacji. Przy przemieszczaniu należy również zadbać o odpowiednie warunki klimatyczne na terenie otwartym (na zewnątrz budynków).

12a.2. IMPREGNACJA DREWNIANYCH ELEMENTÓW BUDYNKU I DREWNIANEGO WYPOSAŻENIA.

Po zakończeniu wymiany drewnianych elementów konstrukcyjnych (zgodnie z PT Konstrukcji) należy wykonać ich impregnację zabezpieczającą przed korozją biologiczną (w tym: przed atakiem drewnojadów), oraz przeciwpożarową. Prace należy prowadzić przy użyciu środka owadobójczego, oraz środka p-poż wiodących firm w dziedzinie środków do wykonywania prac konserwatorskich i zabezpieczeń przeciwogniowych, odpowiednio certyfikowanych, w następujący sposób:

- Dezynsekcja drewnianych elementów konstrukcyjnych budynku.
 - Należy uprzednio usunąć z budynku wszystkie zainfekowane przez drewnojady elementy drewniane.
 - Wykonać dezynsekcję drewna poprzez natrysk (belek i desek stropu, więźby dachowej, podłogi).
 - Wykonać dezynsekcję drewna poprzez pędzlowanie (belek i desek stropu, więźby dachowej, podłogi od strony strychu) środkiem owadobójczym. Belki stropu -wykonać impregnację przez pędzlowanie i założenie folii na okres 30 dni -po upływie tego czasu powtórzyć zabieg impregnacji przez pędzlowanie belek.
 - W razie potrzeby wykonać również dezynsekcję drewnianych elementów wyposażenia
- Zabezpieczanie p-poż elementów konstrukcyjnych budynku.

Drewniane elementy konstrukcyjne należy zabezpieczyć poprzez impregnację do min R120, stropy do min REI 60, powłoki przezroczyste, pozostawiające widoczną fakturę drewna, pęczniące pod wpływem ognia.

12a.3. ZAPEWNIENIE WENTYLACJI POMIESZCZEŃ.

W stropie nad zakrystią wykonać dwa otwory wentylacyjne i wyprowadzić przewodami ze stali nierdzewnej, izolowanymi fi 150, ponad dach budynku. Wylot przewodów ponad dachem, w rozwiązaniu systemowym, adekwatnym z projektowanym pokryciem dachowym.

Zaleca się w przyszłości montaż we wszystkich oknach nawiewników, umożliwiających dopływ powietrza wentylacyjnego od zewnątrz budynku.

12a.4. REMONT KAPITAŁNY ŚCIAN ZEWNĘTRZNYCH.

- a) Po ustawieniu rusztowań umożliwiających dostęp do wszystkich fragmentów elewacji przeprowadzić przegląd stanu rzeczywistego zagadnienia oraz (pomimo założeń) omówić i potwierdzić z technologiem nadzorującym faktyczny zakres renowacji. Zwrócić szczególną uwagę na miejsca odspojone, spękania, miejsca z zakażeniem biologicznym, partie gzymsów, partie z wykwitami solnymi. 2. Przed przystąpieniem do prac szczelnie zabezpieczyć okna i drzwi drewniane folią lub dyktą.
- b) Kamień ciosy granitowe - Usunąć wszystkie wtórne cementowe spoiny wypełniające wątek kamienny oraz zaprawy o charakterze historycznym, osłabione lub ulegające dezintegracji granularnej.

- c) Zdezynfekować powierzchnię muru. Miejsca zaatakowane przez glony, charakteryzujące się zielonymi przebarwieniami zdezynfekować preparatem o długi czasie oddziaływania, bez działania hydrofobizującego, nie zawierającego środków powierzchniowo czynnych, nie zawierającego metali ciężkich, o odczynie pH neutralnym. Preparat nanieść przez pędzlowanie lub natrysk dążąc do dokładnego przesycenia spoiny.
- d) Oczyszczyć mechanicznie. Całość kamienia oczyścić przez piaskowanie droбноziarnistym piaskiem szklarskim pod kontrolowanym ciśnieniem. Użyć maszyny do piaskowania o regulowanym ciśnieniu. Zabieg powinien wykonywać przeszkolony operator. Zamiennie z piaskowaniem można stosować czyszczenie chemiczne z użyciem myjki wysokociśnieniowej. Wykonać próby skuteczności oczyszczania do zatwardzenia.
- e) Usunąć wszystkie „smarówki” cementowe z kamienia.
- f) Odsolić. Na miejsca przebarwione lub zasolone założyć okłady odsalające z ligniny nasyconej wodą demineralizowaną i pozostawić do całkowitego wyschnięcia. W razie konieczności okłady powtórzyć.
- g) Spękania i rysy, jeżeli nie okażą się szczelinami konstrukcyjnymi wypełnić po wcześniejszym poszerzeniu rysy do 1cm zaprawą mineralną charakteryzującą się kompensacją skurczu, wysoką odpornością na siarczany, wysoką jakością spoiwa o niskiej zawartości alkaliów.
- h) Silne spękania zszyć metodą brutt-saver lub analogiczną. Uzgodnić z konstruktorem.
- i) Wątek kamienny szpałdować i przemurowywać na zaprawie wapienno trasowej o podwyższonej wytrzymałości, o wysokim przewodnictwie kapilarnym i niskiej alkaliczności.
- j) Zaspoinować. Spoinę oraz zaprawę łączącą kamienie wykonać z materiału trasowo-wapiennego o wytrzymałości na ściskanie: $>5\text{N/mm}^2$, wytrzymałości na zginanie: ok. 2N/mm^2 , współczynnika oporu dyfuzyjnego pary wodnej μ : 20 %, brakiem rozpuszczalników, brakiem działania hydrofobizującego, głęboką penetracją (40% spoiny do pozostawienia).
- k) Usunąć wszystkie zaprawy cementowe, kity i wstawki.
- l) Usunąć silnie zdeintegrowane cegły, popękane, uszkodzone. Usunąć te cegły, w których ubytki powstałe w wyniku zniszczenia przekraczają 50% objętości.
- m) Zdezynfekować powierzchnię muru. Zabieg niszczenia drobnoustrojów wykonać w miejscach wzrostu drobnoustrojów przesycając starannie warstwy powierzchniowe muru na głębokość kilku centymetrów preparatem biobójczym o długi czasie oddziaływania, bez działania hydrofobizującego, nie zawierającego metali ciężkich, o odczynie pH neutralnym.
- n) Wzmocnić silnie zdeintegrowane cegły. Wzmocnienie przeprowadzić poprzez nasycenie elementów osłabionych preparatem zawierającym częściowo skondensowane estry kwasu krzemowego oraz charakteryzującym się wytrącaniem żelu ok. 10 %, zawartością substancji czynnej $> 20 \%$, brakiem rozpuszczalników, brakiem działania hydrofobizującego, głęboką penetracją.
- o) Całość elementów ceglanych umyć jednorazowo gotowym specjalistycznym preparatem opartym na kwasie fluorowodorowym.
- p) Odsolić silnie zasolone fragmenty murów. Parapety oraz w wypadku pojawienia się w trakcie wysychania białego nalotu solnego, w pierwszej kolejności usunąć go mechanicznie poprzez zmiecenie pędzlem a następnie na miejsca te nałożyć okłady z ligniny nasycone wodą demineralizowaną i pozostawić do całkowitego wyschnięcia. W razie konieczności okłady powtórzyć. Powtórnie przeprowadzić analizę stopnia zasolenia.
- q) Wykonać spoinowanie cegły tam, gdzie usunięto spoinę, materiałem mineralnym trasowo-wapiennym o uziarnieniu 1-2mm, kolorze piaskowym, stosunku spoiwa do kruszywa 1:1. Spoinę waloryzować poprzez dodatek kruszywa kwarcowego o zróżnicowanych frakcjach. Gracować spoinę po założeniu. Wykonać spoinowanie próbne do zatwardzenia.
- r) Uzupełnić ubytki w ceglach pigmentowaną zaprawą o spoiwie wapiennym z przymieszką hydrauliczną np. z trase. Zaprawa ta musi posiadać właściwości zbliżone do właściwości cegieł oryginalnych. Ubytki w ceglach uzupełnić zaprawą mineralną o właściwych parametrach – patrz parametry zapraw. Zwrócić szczególną uwagę na estetyczne opracowanie wykończenia wátku ceglanoego w ościeżach przy ramach okiennych.
- s) Zabiegowi hydrofobizacji poddać całość cegły przez głęboki natrysk dwukrotny mokre w mokre preparatem o parametrach: Gęstość: ok. $0,80\text{ g/cm}^3$, Lepkość: 44 sek. w kubku DIN 2, Zawartość polisiloksanów: ok. 5 % wag., Nasiąkliwość: bardzo mała, Odporność na promieniowanie ultrafioletowe: dobra, Bezbarwny, Odporność na warunki atmosferyczne: wysoka, Długotrwałość działania: > 10 lat udowodnione, Odporność na alkalia: do pH 14.

13. DANE DOTYCZĄCE WARUNKÓW OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ.

Przedmiotem niniejszej dokumentacji jest projekt remontu kościoła filialnego w Starym Klukomiu.

Zgodnie z art. 3 punkt 8 prawa budowlanego przez remont należy rozumieć wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących jego bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.

Zgodnie z § 2.1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie przepisy te stosuje się przy projektowaniu, budowie i przebudowie oraz zmianie sposobu użytkowania budynków oraz budowli spełniających funkcję użytkowe budynków, z zastrzeżeniem § 207 ust. 2. Zgodnie z § 207 ust. 2 przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się także do użytkowanych istniejących budynków, które na podstawie odrębnych przepisów uznaje się za zagrażające życiu ludzi. Zatem przepisy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie nie dotyczą obiektów remontowanych, o ile są spełnione wymagania § 207 ust. 2.

Przedmiotowy obiekt to zabytkowy budynek kościoła, wpisanego jednostkowo do rejestru zabytków, usytuowanego jako wolnostojącego w centralnej części działki w Starym Klukomiu. Nie projektuje się jego przebudowy, rozbudowy, nadbudowy ani zmiany sposobu użytkowania do innych funkcji a tylko remont, aby zabezpieczyć go przed dalszym niszczeniem.

Kościół jest usytuowany w odległościach większych niż 3,0 m od granicy działki. Budynek kościoła zalicza się do kategorii ZLI zagrożenia ludzi. Jest to budynek średniowysoki o wys. kalenicy nawy głównej od terenu równej 9,79 m i wys. kalenicy zadaszenia wieży od terenu równej 9,79 m.

Wysokość wieży do poziomu góry stropu nad ostatnią kondygnacją wieży to 14,32 m. Wysokość całkowita do góry krzyża wieńczącego iglicę hełmu wynosi ok. 18,0 m.

Faktycznie wieża nie jest obiektem przeznaczonym na stały pobyt ludzi, a wszystkie jej pomieszczenia są nieużytkowane, podobnie jest z poddaszem nad nawą.

Niniejszy projekt remontu nie zmienia kwalifikacji i wymogów pożarowych dla budynku.

13.1. Powierzchnia, wysokość i liczba kondygnacji.

Powierzchnia użytkowa:	241,26 m²
Powierzchnia zabudowy:	198,24 m²
Kubatura:	ok. 1580 m³
Liczba kondygnacji:	1 kondygnacja użytkowa nadziemna + 3 kondygnacje nieużytkowe (+ 1 kondygnacja nieużytkowa nad korpusem i w wieży, oraz: +2 pozostałe kondygnacje nieużytkowe tylko w wieży)
Wysokość określona zgodnie z §6 RWT* służąca przyporządkowaniu budynkowi wymagań zawartych w RWT*: (mierzona od poziomu terenu przy najniższym wejściu do budynku, do góry najwyżej położonego stropu)	14,32 m
Zaliczenie budynku do grupy wysokości zgodnie z §8 RWT*:	SW -budynek średniowysoki

(*) -symbol opisany w pkt. 0.4 niniejszego opisu

13.2. Kategoria zagrożenia ludzi.

Budynek zaliczany jest do kategorii **ZL I**.

13.3. Strefy pożarowe, wydzielenia itp.

Budynek stanowi w całości jedną strefę pożarową.

13.4. Klasa odporności pożarowej, oraz klasa odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych.

Wymagana klasa odporności pożarowej:

B

Wymagana klasa odporności ogniowej elementów budynku
(przy kl. odporności pożarowej B):

- stropy –**REI 60**.

- główna konstrukcja nośna –**R 120**.
- konstrukcja dachu –**R 30**
- przekrycie dachu –**RE 30**.
- ściany wewnętrzne –**R 60**.
- pas międzykondygnacyjny o szerokości minimum 80 cm wraz z połączeniem ze stropem: –**EI 30**.
- drewniane elementy budynku zabezpieczyć do NRO.
- wszystkie elementy muszą być wykonane z materiałów nierozprzestrzeniających ognia (NRO).

13.5. Urządzenia przeciwpożarowe.

Zaleca się (nie jest to przedmiotem niniejszej dokumentacji wykonanie w budynku instalacji sygnalizacji pożaru) i remont instalacji elektrycznej wewnętrznej wraz z montażem głównego wyłącznika prądu zlokalizowanego przy wyjściu z obiektu.

13.6. Wyposażenie w gaśnice.

Pomieszczenia należy wyposażyć w gaśnice proszkowe GP2-ABC (ilość i rozmieszczenie zgodnie z rozporządzeniem MSWiA w sprawie ochrony p-poż.).

14. INFORMACJA O OBSZARZE ODDZIAŁYWANIA OBIEKTU.

a) Przepisy prawa, w oparciu o które dokonano określenia obszaru oddziaływania obiektu:

- **UPB**
= Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz.U.1994 Nr 89 poz. 414) z późniejszymi zmianami;
- **RWT**
= Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity wg Obwieszczenia Ministra Rozwoju i Technologii z 15 kwietnia 2022 r. -Dz.U.2022 poz. 1225) z późniejszymi zmianami;
- **UOZ**
= Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i o opiece nad zabytkami (Dz.U.2003 Nr 162 poz. 1568) z późniejszymi zmianami;
- **ROŚ**
= Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U.2010, Nr 213, poz. 1397) z późniejszymi zmianami.

b) Zasięg obszaru oddziaływania obiektu:

**obszar oddziaływania obiektu
mieści się na działkach nr 142 obręb 0025 (Stary Klukom).**

15. UWAGI KOŃCOWE.

15.1. Nadzór techniczny nad robotami.

Ze względu na szczególny charakter robót powinny być one wykonywane przez wykwalifikowanych pracowników i pod stałym nadzorem technicznym. Warunki te mogą być spełnione w przypadku prowadzenia robót przez przedsiębiorstwa posiadające doświadczenie w prowadzeniu tego typu robót (ze szczególnym uwzględnieniem doświadczenia w prowadzeniu robót przy obiektach zabytkowych).

Po wykonaniu poszczególnych etapów robót należy dokonywać ich odbioru.

Po zakończeniu wszystkich robót powinien być dokonany odbiór ostateczny. Przy odbiorze muszą być załączone aprobaty techniczne na wszystkie użyte materiały budowlane.

W zakresie B.H.P. należy przestrzegać wszystkich aktualnie obowiązujących przepisów w tym zakresie.

15.2. Nadzór konserwatorski.

Zastrzega się, że w przypadku odsłonięcia w trakcie robót: niewidocznych wcześniej elementów wystroju architektonicznego, bądź artystycznego, historycznych artefaktów, lub stanowiska sepulkralnego -będzie konieczne całkowite wstrzymanie prac w celu udokumentowania znalezisk, przeprowadzenia dodatkowych badań i ewentualnej modyfikacji pierwotnie przyjętych rozwiązań projektowych.

- a) Prace wykonywać pod nadzorem uprawnionego konserwatora-technologa.
- b) Z uwagi na szczególny charakter prac w obiekcie historycznym, roboty budowlane (w tym także wszelkie rozbiórki i odkrywki) powinny być stale dokumentowane i dokonywane w porozumieniu ze służbami właściwego konserwatora zabytków.
- c) W przypadku natrafienia podczas prac na element budynku nie ujawniony przy przygotowywaniu niniejszej dokumentacji, lub jakiś artefakt historyczny lub zabytek ruchomy, lub zabytek archeologiczny -miejsce prowadzenia robót należy natychmiast zabezpieczyć, fakt odpowiednio udokumentować (film, zdjęcia, opis), dalsze prace wstrzymać i niezwłocznie powiadomić służby konserwatorskie i projektanta.

15.3. Zalecenia specjalne.

- a) Prace wykonywać zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, normami europejskimi i Polskimi Normami oraz warunkami technicznymi odbioru robót budowlanych i montażowych.
- b) Należy przestrzegać reżimu technologicznego, określanego przez producentów poszczególnych elementów, produktów, materiałów i urządzeń
- c) Należy stosować rozwiązania systemowe kompletne „od początku do końca”. Niedopuszczalne jest „mieszanie” systemów, oraz zastępowanie poszczególnych elementów z systemu rozwiązaniem przez ten system nieprzewidzianym.
- d) Materiały i urządzenia, oraz wyposażenie budynku powinny mieć wszystkie wymagane prawem atesty i świadectwa dopuszczenia, wydane przez odpowiednie uprawnione instytucje, ważne i aktualne na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
- e) Roboty prowadzić pod nadzorem osób uprawnionych,
- f) Pracownicy muszą posiadać wszystkie wymagane i potrzebne badania, dopuszczające do pracy na wysokościach,
- g) W razie koniecznych prac dodatkowych, należy skontaktować się z autorami projektu w celu przygotowania odpowiedniej dokumentacji uzupełniającej.
- h) W przypadku koniecznych zmian i uzupełnień, należy skontaktować się z autorami projektu architektoniczno-budowlanego (a także projektu technicznego) i inspektorem nadzoru robót konserwatorskich, w celu dokonania koniecznych zmian i uzupełnień w ramach nadzoru autorskiego i konserwatorskiego i/lub przygotowania odpowiedniej dokumentacji uzupełniającej.

O p i s o p r a c o w a l i :

mgr Ilona Nałęcka-Czerwińska

mgr inż. arch. Marek Racki